

Bemærkninger til lovforslaget

A. Almindelige bemærkninger

1. Den gældende ordning.

Uddannelsen til håndarbejds lærer foregår på håndarbejdsseminarier, der alle er private, selvejende institutioner. Ved ikrafttrædelsen af loven om uddannelse af håndarbejds lærere m.fl. i 1979, jf. lovbekendtgørelse nr. 708 af 13. oktober 1986, bilag 1, blev uddannelsen etableret på 7 eksisterende institutioner med i alt 9 hold. I 1986 blev antallet af seminarier udvidet til 8, geografisk fordelt med 2 i København, 1 på Falster, 2 på Fyn og 3 i Jylland. Der optages 11 hold á 25 studerende årligt. I 1989 er dimmitteret 236 håndarbejds lærere.

2. Baggrunden for lovforslaget.

a. Udviklingen inden for håndarbejds lærernes beskæftigelsesområder.

b. Ny styrelsesmodel.

a. Udviklingen inden for håndarbejds lærernes beskæftigelsesområder.

Efter gældende lovs formålsparagraf sigter uddannelsen alene mod undervisning af unge og voksne i håndarbejde og andre hermed beslægtede fag. Håndarbejds lærernes oprindeligt største arbejdsområde, fritidsundervisningen, er under forandring, og håndarbejds fagenes andel af det samlede timetal i den almen voksenundervisning må nok forventes at blive mindre dominerende i fremtiden. Til gengæld finder fagene udstrakt anvendelse inden for nye aktivitetsområder som daghøjskoler, produktionsskoler og indvandrerprojekter af forskellig art. Der er ikke i lovens formulering begrænsning til bestemte undervisningsområder, men nye målgrupper må give anledning til en revurdering af uddannelsens formidlingsmæssige sigte, dens struktur og indhold.

Udover den traditionelle beskæftigelse inden for fritidsundervisningen har mange håndarbejds lærere været iderige, iværksættende og beskæftigelses skabende på det private arbejdsmarked. Det er der ikke taget højde for i lovens formål, ligesom lovens meget præcise fagangivelser er en hindring for udskiftning til fag af betydning for et bredere beskæftigelsesområde.

Seminariernes bestræbelser for at udvide lærernes erhvervs muligheder har på grund af lovens meget detaljerede bestemmelser alene kunnet imødekommes via lovens forsøgsparagraf. Dette medfører en øget central administration og bevirker, at uddannelsen på 6 af de 8 seminarier på forskellig vis afviger fra lovens bestemmelser.

Da der ikke er lovgivet for området før 1979, bygger uddannelsens indhold på erfaringsgrundlag fra en række forskellige håndarbejds faglige og formidlingsmæssige uddannelser, erhvervs- og beskæftigelses praksis. Der er nu behov for at tage uddannelsen op til revision på baggrund af en vurdering af indsamlede erfaringer og samfundsudviklingen i det forløbne tiår.

Efter loven af 1979 omfatter uddannelsen en faglig grunduddannelse efterfulgt af en faglig-pædagogisk uddannelse. Hensigten med at lovfæste indholdet i den faglige grunduddannelse var at sikre de studerende en mulighed for at afprøve egne kvalifikationer før valg af fag. I praksis kan fordelene herved dog ikke opveje, at ikke alle fag i 1. semester kan videreføres til et niveau, der giver lærer kvalifikationer. Uddannelsen er for kort til at bruge timer på fag, der alene skal tjene som grundlag for fravalg. Lovforslaget forudsætter fuld udnyttelse af studietiden gennem en ændret struktur. Planerne for igangværende forsøg bekræfter behovet for en ny struktur og for mindre detaljerede bestemmelser.

b. Ny styrelsesmodel.

Med indførelse af et nyt system for sammenhængende økonomisk og pædagogisk styring (mål- og rammestyring) inden for seminarieområdet, vil styringen ved læreruddannelserne komme til at foregå efter samme principper som for andre videregående uddannelser. En af konsekvenserne heraf er seminarieområdets overføring til Direktoratet for de Videregående Uddannelser fra den 1. januar 1989.

Med håndarbejdsseminariernes traditionelle bindinger til det frie, folkeoplysende område har det været overvejet, om administrationen af håndarbejds læreruddannelsen snarere hørte til i Kulturministeriet.